

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

زیتون - بلدا امیری:
فرستنده: فرح نوتاش
۱۳ سپتمبر ۲۰۲۱

خدمات متقابل جمهوری اسلامی و طالبان شکر و شکایت

رسانه‌های اصولگرا خصوصاً رسانه‌های وابسته به نهادهای نظامی این روزها خبرنگاران خود را به افغانستان فرستاده‌اند تا «گزارش‌های میدانی» خود را از افغانستان طالبان برای ایرانیان و سایر فارسی‌زبانان بفرستند. گزارش‌های بسیاری توسط رسانه‌هایی چون فارس، تسنیم، خبرگزاری صدا و سیما و روزنامه جام جم منتشر شده که در آنها سعی شده چهره‌ای موجه از طالبان و حکومت تحت رهبری آنان ارائه شود، چهره‌ای متفاوت با آنچه پیش از این شناخته شد.

جمهوری اسلامی پیش از آغاز تصرف شهرهای افغانستان به دست طالبان حمایت و تطهیر این گروه را آغاز کرده بود، روندی که به نظر می‌رسید بعد از ورود نظامی پاکستان به منازعات برای مدتی کم‌رنگ شد و با بالا گرفتن جنگ و کشتار غیرنظامیان در پنجشیر به اظهار نظرات دیپلماتیک برای دعوت طالبان به صلح رسیده بود. حالا اما به شکل موازی تحرک دیگری هم از سوی جبهه اصولگرایان تندروتر و رسانه‌های نزدیک به آنان در حال شکل‌گیری است.

چرا این خبر مهم است؟

مواضع جمهوری اسلامی نسبت به طالبان مدام در چرخش است. از ابتدای مذاکره میان دولت افغانستان و طالبان تا امروز که این گروه تروریستی در افغانستان تشکیل دولت داده‌اند، موضع جمهوری اسلامی بارها تغییر کرده، به نظر می‌رسد این تغییرات بیش از هر چیز به معادلات منطقه و کشورهای همسایه مربوط است؛ نفوذ ارتش و سازمان

اطلاعات پاکستان و حمایت عربستان از طالبان باعث شده که جمهوری اسلامی نتواند به رویکرد واحدی برسد. در روزهای اول قدرت گرفتن طالبان روزنامه کیهان نوشت که طالبان تغییر رویه داده و با طالبانی که روزگاری سر می‌برید، فرق کرده است. روزنامه جوان نیز عکس یک شماره ۱۵ تیر [سرطان] خود را به طالبان اختصاص داد و به نقل از آنان نوشت که «اصلاح شده‌ایم». اما به فاصله کمی نشانه‌های نارضایتی جمهوری اسلامی از قدرت‌گیری طالبان ظاهر شد. مقامات جمهوری اسلامی، طالبان را به دلیل تشکیل یک دولت غیر فراگیر مورد انتقاد قرار دادند و پس از آن طالبان را به دلیل تصرف دره پنجشیر محکوم کردند.

چه گفته شد؟

اکنون از هر سوئی صدائی متفاوت شنیده می‌شود. سعید خطیب‌زاده، سخنگوی وزارت خارجه حملات طالبان به پنجشیر را محکوم می‌کند و مجید تخت‌روانچی، نماینده ایران در ملل متحد، می‌گوید هر دولتی که «با زور» در افغانستان به قدرت برسد، به رسمیت شناخته نخواهد شد. سخنگوی هیأت رئیسه مجلس اما پس از جلسه غیر علنی با اسماعیل قانی، فرمانده سپاه قدس از ارتباط جمهوری اسلامی با طالبان و «اشراف کامل» بر این گروه خبر داده که بیانگر روابط پشت پرده جمهوری اسلامی با طالبان است.

خبرگزاری تسنیم وابسته به سپاه در گزارشی با عنوان «فانتزی‌ها را رها کنید؛ فعلاً «امنیت» مهمترین واژه برای ملت افغانستان است» به نقل از خبرنگار خود در افغانستان تلویحاً از طالبان حمایت کرد و نوشت که دغدغه زنان و مردان افغانستانی سکولاریسم و آزادی‌های غربی نیست بلکه امنیت است.

خبرگزاری فارس وابسته به سپاه مصاحبه‌ای با «عصمت‌الله نیازی» گزارشگر سابق تلویزیون ملی افغانستان منتشر کرد که در آن گفته شده که نیروهای طالبان هیچ‌گونه مزاحمتی برای مردم ایجاد نمی‌کنند و این که طالبان اعلام کرده که زنان می‌توانند با رعایت قوانین اسلامی درس بخوانند، کار کنند و در جامعه حضور داشته باشند.

بهنام یزدانی، خبرنگار صداوسیما در افغانستان نوشت: امریکائی‌ها با فساد و جنگ و ناامنی در ۲۰ سال اخیر در افغانستان، مردم را به درجه‌ای از ناامیدی رسانده بودند که تأمین امنیت از ناحیه طالبان مورد توجه مردم قرار گرفت. مرتضی درخشان، خبرنگار روزنامه اصولگرای جام جم نیز در گزارشی با عنوان «حیرانی به وقت افغانستان؛ طالبان با آنچه تصور می‌کردیم فرق داشت!» بارها از صمیمیت اعضای طالبان نوشت و افزود: «این غول‌های بی‌شاخ و دمی که در ذهن ما شکل گرفته‌اند همسایه‌های ما بودند و شاید هنوز هم همسایه شما باشند. وقتی از طالبان صحبت می‌کنیم، داریم از یک افغانستانی صحبت می‌کنیم که از مریخ نیامده.»

کمی عمیق‌تر؛ منافع جمهوری اسلامی از حکومت طالبان

بیش از سه سال است که جمهوری اسلامی با طالبان رابطه دوستانه برقرار کرده است. رابطه‌ای که به سفر ملا عبدالغنی برادر از دوحه به تهران و ملاقات با سران حکومتی در بهمن [دلو] ۱۳۹۹ منتهی شد. دولت وقت افغانستان این اقدام را مصداق بارز همکاری سیاسی این گروه افراط‌گرا با جمهوری اسلامی توصیف کردند. پیش از آن مقامات افغان و امریکائی بارها سپاه قدس را به حمایت مالی و تسلیحاتی از طالبان متهم کرده بودند. به نظر می‌رسد جمهوری اسلامی منافع بسیاری در سقوط دولت افغانستان و روی کار آمدن طالبان دارد.

راه ابریشم نوین ایده شی‌جین‌پینگ، رئیس‌جمهوری چین بود که با الهام از راه ابریشم باستانی در ۲۰۱۳ ارائه شد.

افغانستان در سال ۱۳۹۶ برای پیوستن به «دهلیز اقتصادی چین-پاکستان» که بخشی از راه ابریشم نوین است با بیجینگ توافق کرد. اما با حضور امریکا در افغانستان که رقیب چین است، عملاً امکان عملی کردن مهم‌ترین نماد اقتدار چین ممکن نبود.

ظاهراً در قرارداد ستراتیژیک ایران و چین موسوم به «قرارداد ۲۵ ساله ایران و چین»، به دو نکته اشاره شده است؛ حضور ایران در طرح راه ابریشم نوین و پیوستن به «پیمان شانگهای». می‌توان گفت یکی از دلایل تطهیر طالبان توسط جمهوری اسلامی می‌تواند تسلط بر این گروه برای عملی کردن پروژه راه ابریشم و نزدیکی بیشتر به چین باشد. دولت پیشین افغانستان همواره به جمهوری اسلامی اعتراض می‌کرد که از طالبان به عنوان اهرم فشار در مذاکرات سیاسی و اقتصادی استفاده می‌کند. ایران در توافقی که با هند برای سرمایه‌گذاری و ارائه تسهیلات ترانزیتی در بندر چابهار به امضاء رساند، به طور ضمنی به هند اطمینان داد که از نفوذش استفاده می‌کند تا مسیر امن تجاری را برای صادرات به افغانستان برای تجار هندی فراهم کند. اکنون نزدیکی به طالبان اجرای این پروژه را آسان تر خواهد کرد. تلاش‌های دولت پیشین افغانستان برای توسعه زیرساخت‌های آبی به تهدیدی برای ایران تبدیل شده بود. سد کمال خان یکی از این پروژه‌ها بود که روی رود هلمند ساخته شد و در میان نگرانی گسترده فعالان و مقامات ایرانی افتتاح شد و طالبان در این پروژه ها اخلاص ایجاد می‌کرد.

علاوه بر این نزدیکی به طالبان بخشی از سیاست نفوذ منطقه‌ای و برنامه‌های امنیتی جمهوری اسلامی است و تلاش برای کنترل، مذاکره و نفوذ بر طالبان جزو اولویت‌های سیاست خارجی نظام است.

طالبان نیز لحن دوستانه‌ای در برابر ایران دارد. ذبیح‌الله مجاهد، سخنگوی طالبان در مصاحبه با خبرگزاری ایلنا گفت که جنگ داخلی و نداشتن تجربه باعث شد که این گروه نتواند در دوره پیشین حکومت بر افغانستان روابط خوبی با ایران ایجاد کند و افزود طالبان «رفتار خود را عوض می‌کند» و حالا فرق زیادی با حضيض روابط ایران و طالبان در سال ۲۰۰۰ دارد.

به نظر می‌رسد مجموع این دلایل باعث شده که ایران در عین حال که برای حفظ ظاهر و داشتن پاسخی برای افکار عمومی جنایات طالبان را محکوم می‌کند، «سفیران صلح رسانه‌ای» خود را برایشان می‌فرستد تا همزمان با عادی جلوه دادن افغانستان تحت سلطه طالبان به این برپاکندگان نوپا و ناشی «امارت اسلامی» پروپاگاندا را بیاموزد.

کد مطلب: [۲۳۴۶۲۱]

[تاریخ انتشار: بیست و یکم شهریور ۱۴۰۰ برابر با دوازدهم سپتامبر ۲۰۲۱]

<https://www.peykeiran.com/Content.aspx?ID=234621>